

## Okuyucu Mektupları

### Letters

## Bilginin Toplumsallaştırılması

**Cengiz Aslan\***

Yaklaşık 90.000 sivil toplum örgütünün aktif üretim içinde olduğu varsayılan ülkemizde vakıf, dernek, sendika ve kulüplerin gerçekten toplumsal taleplerin çözümüne katkı sağladığı düşünülüyor mu?

Devlet kurumları ve sivil inisiyatiflerin toplumsal değişim ve dönüşüm için ne gibi projeleri hazırladıkları ve devletle birlikte hangi sorunları çözmeye işbirliği yaptıkları bilinmelidir.

Yaygınlıkla tanınan TEMA, Kızılay, AKUT, İHD, gibi sivil kuruluşların bile topluma istenilen düzeyde destek verdiği ve onu yönlendirdiği iddia edilebilir mi?

Depremlerde, orman yangınlarında, çaresizliğini torpille duyurmak zorunluluğu hissedip yardıma ulaşanlar dışında, yardımı ve yönlendirmeleri istediği anda ve istediği biçimlerde elde edenlerin nüfusa oranı milyonda bir bile çıkmaz.

Bu konuda yerel yönetimlerin etkisizliği ve İl Özel İdareleri'nin yetkisizliği zaman zaman medyada gündeme gelse de gerek İnsan Hakları Bakanlığı'nın bilimsel bir raporu yok.

Müreffeh milletlerin haklar ve kurallara yaklaşımı yurttaşlık bilinci ile doğru orantılıdır. Yurttaşlık bilinci ile yüksek olan toplumlarda devletin kuralları ile sivil inisiyatifleri talepleri birbirlerini tamamladıklarından, asla çatışma noktasına gelmezler. Çünkü halkı sivil örgütler yoluyla devlet idaresinin içindedir ve yolsuzluklara, haksızlıklara ve kanunsuz uygulamalara kaynağında müdahale etme yetkisi vardır. Sorunların karşılıklı uzlaşma ile çözülmesi hem bürokrasiyi hem de adliyeyi rahatlatmakta ve taşradan merkeze doğru yığılmaları azaltmaktadır.

Bilgi toplumu ideali olmayan Türkiye'nin mevcut üniter yapısı ve devlet organizasyonu, halkının asgari de olsa yurttaşlık haklarından yararlanmasına fırsat tanımıyor. Halk kendi üreteceği hizmetleri bile devletten umuyor ve umduğunu

\* Cengiz Aslan, Milli Kütüphane Başkanlığında Kütüphanecidir; e-posta: cengiz\_aslan@excite.com

bulamayınca da yasa dışı arayışlara yöneliyor.

Türkiye'nin bilgi toplumu oluşumunda sivil inisiyatifi etkin kılması için öncelikle sivil toplum örgütlerinin de şeffaflaşmasını sağlayacak Anayasa'yı, Yerel Yönetimler Yasası'nı, Yargı, Sağlık, Eğitim, Adalet mevzuatını çağdaş ülkeler paralelinde yenilemesi gerekmektedir.

Herkesin bildiği ve kimsenin söylemek istemediği ülke gerçeklerini dile getiren kişilerin anlayışla karşılanmadığı, halkın doğruları söylemekten ve toplu olarak iş üretmekten kaçındığı ve buna paralel devletin de yüzyıllarca cahil bırakılmış halkına pek fazla güvenmediği ve ona geniş hürriyet alanları bırakmadığı, sosyologlarca da, siyasilerce de söylenmektedir.

Yenilikten ve bilgili toplumdaki bazı aydınların etkisiz kalması ve adeta küsüp kendi kabuğuna çekilmeleri yahut bir fırsatını bulup Amerika ya da Avrupa'ya yerleşerek orada çalışmalarını da gösteriyor ki, ülkemiz "muassır medeniyetten" uzaklaşmıştır.

Bilgi toplumunda hiç kimse kurtarıcı değildir. Hiç kimse tek başına kahraman olamaz. Bilgi toplumunun kahramanı mevzuattır. Kurtarıcı ise bireyin kendisidir. Çıkar ilişkilerine dayalı bürokratik güç odaklarının da mevcut bozuk sistemden yana tavır alması, mevzuatta yenileşmeleri küresel anlamda gerçekleştirme yolunu tıkamaktadır. Halkın küçük bir hizmet için taşradan merkeze aylarca talepname vermesi, siyasilerden yardım istemesi toplumsal odaklaşmaları da beraberinde getirmektedir. Yasal yetersizliklerden yararlanan "devlet içindeki devletlular"ın bilerek veya bilmeyerek yurttaşları sisteme karşı direnmeye zorladıklarını gözlemlemek mümkündür. Oysa devlet sivil toplumu oluştururken o toplumun kuracağı dernek, vakıf vb. örgütlerle ihtiyacı olan kişilere "eğitim, kültür, ve mesleki" bilgileri de sunabilir. Veya yerel yönetimlerin "bilgi toplumu oluşturma" sürecinde daha etkin olmasına imkan tanır.

Bilgi, fertleri ve toplumları uzlaştıracak tek ve en etkili güçtür. Mevlana'yı ve Bill Gates'i okuyan, anlayan, yorumlayan ve kendi hayatı için sonuç çıkaran farklı kültür ve etnik değerlere sahip bir ferdin, geleceğini kurarken "öz"üne güvenmesinden daha tabii ne olabilir?

Ülkemizdeki pek çok yasaklamanın temelinde "güvensizlik" vardır. Devletin vatandaşlarına güveni yok bu güvensizliğe karşı alınan önlemler ise eğitici ve yönlendirici ya da caydırıcı değil bilakis korkutucu ve sindiricidir. Korku ve sinme yerine yasalar üstü bir otodenetim hissi olan "kamu vicdanı"nın evde, okulda, kurumlarda, sokaklarda etkin olması mümkün değil mi? Elbette mümkün. Bunun için insana yatırım gerekiyor. Türk insanına çağımızda yüklenen milli ve milletler arası misyon belli ki, "niçin ve hangi şartlarda yaşadıklarını sorgulayamadan mutlu olması istenen azınlık için çalışıp ölmek..."

"Bugün Türkiye, insanına gerektiği değeri verememenin ve ihtiyacı olan yatırımı sağlayamamanın derin acılarını çekiyor. İnsana yatırım, oldukça pahalı olan fakat, geleceğin ihtiyaçlarına cevap veren kaliteli ve verimli bir yatırımdır"

(Şener, 2001: 4).

Bilginin toplumsallaştırılması devletin ve sivil toplum örgütlerinin birinci de-  
recedeki en acil görev ve sorumluluğu olmalıdır. Toplumsal diyalogun milletimiz  
için ne kadar önemli olduğunu hepimiz bilmekteyiz. Aynı aile fertlerinin bile bir-  
birleri ile diyalog kuramadığı körü körüne kutuplaştırılan Türk toplumu için;

- 1- Bilgi alış verişi,
- 2- Serbest fikir platformları,
- 3- Kararlara aktif katılım,
- 4- Görev, yetki ve sorumluluklarda gerçekçi paylaşım,
- 5- Çağdaş eğitim ve öğretimde hürriyet,
- 6- Bilimsel tartışma ve uzlaşma etkinlikleri,
- 7- Yeteneklerin geliştirilmesi ve özgün projelerin gündemleştirilerek yayılması,
- 8- Karar alma makamında alınacak kararların danışma kurullarınca tartışılması  
ve yeni görüşlerin kararlara yansıtılması,

gibi prensiplerin katılımcı yerel yönetim uygulamalarıyla yaygınlaştırılması  
şarttır. İnsanlar yaradılışları gereği birbirlerinden ayrı düşünen ve farklı yaşayan  
canlılardır. Yeryüzünde yaşayan yaklaşık 7 milyar insanın tamamının birbirlerin-  
den farklı özellikleri olduğunu unutmamız gerekir. Yeryüzü medeniyetleri farklı  
düşünenlerin uzlaşmasından ortaya çıkmıştır. Yeryüzündeki katliamlar ve zulüm-  
ler ise paylaşmazlık ve uzlaşmazlıklardan kaynaklanmaktadır.

## KAYNAKÇA

Şener, Sami. (2001). "İnsana yatırım ve yurt dışı ufku", *Yenişafak* 4.